

SPECIALŪS TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS DARBO DRAUSMĘ LIETUVOJE, IR DARBO KODEKSO 231 STRAIPSNIO NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PERSPEKTYVOS

Vidmondas Vėgelis

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Darbo teisės katedros asistentas
Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius
Tel. (+370 5) 236 61 71
El. paštas: vivege@lrs.lt

Straipsnyje¹ apžvelgiama, kokie specialūs teisės aktai reglamentuoja darbo drausmę Lietuvoje, kokios jų raidos tendencijos ir perspektyvos, taip pat pateikiama siūlymų, kaip tobulinti šios srities teisinį reguliavimą.

The article gives an overview of the special legal acts currently regulating labour discipline in Lithuania, their development tendencies and prospects, also presents proposals regarding improvement of the legal regulation of this field.

Įvadas

Darbo teisėje įprasta skirti dvi drausminės atsakomybės rūšis (formas) – bendrąją ir specialiąją. Paprastai daugiau dėmesio skiriama bendrosios drausminės atsakomybės klausimams, tačiau negalima pamiršti egzistuojant ir kitą drausminės atsakomybės rūšį – specialiąją drausminę atsakomybę. Darbo kodekso [1] 231 straipsnyje numatyta, kad kai kuriose ūkio šakose ir srityse atskirų darbuotojų kategorijų darbo drausmę reglamentuoja įstatymai, drausmės statutai ir nuostatai ar kiti specialūs teisės aktai. Tokių darbuotojų nėra tiek daug, ta-

čiau vien Lietuvos geležinkelių transporte jų dirba apie dešimt tūkstančių.

Kuriant Darbo kodeksą (toliau – DK) buvo manoma, kad specialiais norminiais teisės aktais darbo drausmę turėtų būti reglamentuojama tose valstybės ūkio šakose ir veiklos (darbo) srityse, kuriose tikslinga nustatyti griežtesnę darbuotojų drausminę atsakomybę. Jos būtinumą lemia visuomeninis atliekamų funkcijų reikšmingumas, galimybė darbo drausmės pažeidimais sukelti sunkių padarinių ne tik darbdaviui, bet ir tretiesiems asmenims ar jų grupėms, o tam tikrais atvejais net visuomenei, aplinkai, gamtai. Taip buvo siekiama užtikrinti ir buvusiojo Darbo įstatymų kodekso teisinio reguliavimo tęstinumą, nes panaši norma buvo ir šio kodekso 152 straipsny-

¹ Straipsnis parengtas remiantis pranešimu, skaitytu mokslinėje konferencijoje „Penkeri Darbo kodekso metai – problemos ir perspektyvos“.

je – „kai kuriose ūkio šakose atskiroms darbuotojų kategorijoms galioja drausmės statutai“.

Po Valstybės tarnybos įstatymo [2] įsigaliojimo valstybės tarnautojų tarnybinės atsakomybės santykiams atsiskyrus nuo darbo teisės, specialiosios drausminės atsakomybės taikymo sritis darbo teisėje labai susiaurėjo. Įvairūs tarnybos ir drausmės statutai, reglamentuojantys statutinių, taip pat nestatutinių valstybės tarnautojų tarnybinę drausmę, tapo kitos teisės šakos – administracinės teisės (valstybės tarnybos teisės) sudedamosiomis dalimis. Taigi dabar specialioji drausminė atsakomybė taikoma tik pagal darbo sutartis dirbantiems kai kurių kategorijų darbuotojams.

Rašant straipsnį naudoti istorinis, lyginamasis, teleologinis metodai, jame analizuojami specialiąją drausminę atsakomybę reglamentuojantys teisės aktai, darbo teisės teoretikų darbai, bandoma pažvelgti į esamą situaciją ir DK 231 straipsnio nuostatų įgyvendinimo perspektyvas.

Dabartinė situacija taikant specialiąją drausminę atsakomybę

Drausmės ar kitokių statutų, kurie reglamentuoja pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų darbo drausmę, taip pat kitų specialiosios drausminės atsakomybės šaltinių Lietuvoje yra vos keletas. Visų pirma tai trys statutai:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 118 patvirtintas Lietuvos geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas [5];
- 2) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1996 m. lapkričio 28 d.

įsakymu Nr. 364 patvirtintas Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statutas [6];

- 3) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1998 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. 12 patvirtintas Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivuose statutas [7].

Dviejų statutų – Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose ir Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivuose tekstai iki šiol nėra net visi oficialiai paskelbti, nors Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos“ 11 straipsnio 2 dalyje išsakmiai nurodyta, jog valstybės institucijų vadovų bei kolegialių institucijų norminiai teisės aktai negalioja, kol jie nepaskelbti „Valstybės žiniuose“ [8]. Tokia padėtis teisinėje valstybėje netoleruotina. Atnaujintų statutų tekstai turėtų būti paskelbti oficialiame leidinyje „Valstybės žinios“.

Iš minėtų pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų darbo drausmę reguliuojančių statutų tik Lietuvos geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas yra skirtas išimtinai darbo drausmės santykiams reguliuoti. O Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statute ir Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivuose statute išvardijamos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose bei vidaus vandenų laivuose tarnaujančių darbuotojų pareigybės, joms priskiriamos funkcijos, laivo įgulos veiksmai esant pavojingai situacijai ir tik paskutinis abiejų šių statutų skyrius reglamentuoja laivo įgulos atsakomybę už statuto nuostatų nevykdymą. Vis dėlto paminėtus statutus reikėtų priskirti prie spe-

cialių teisės aktų, reglamentuojančių tam tikrų darbuotojų kategorijų darbo drausmę pagal DK 231 straipsnį, nes juose yra kai kurių normų, nustatančių laivo įgulos narių drausminės atsakomybės ypatumus.

Visų trijų statutų egzistavimo ištakų reikia ieškoti galiojančiuose įstatymuose. Vidaus vandenų transporto kodekso 18 straipsnyje įtvirtinta nuostata, jog vidaus vandenų transporto personalo priėmimo ir atleidimo tvarką, jo teises bei pareigas ir tarnybos laivuose sąlygas nustato greta kitų teisės aktų ir Susisiekimo ministerijos patvirtintas Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivuose statutas [9]. Lietuvos Respublikos prekybinės laivybos įstatymo 86 straipsnyje nustatyta, kad jūrinių (laivo įgulos narių) teisės ir pareigos jūrinių reiso metu numatomos ir Susisiekimo ministerijos patvirtintame Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statute [10]. Panašaus turinio nuostata yra ir Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje, tačiau čia teigiama, kad šį statutą tvirtina susisiekimo ministras [11]. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso [12] 31 straipsnio 3 dalyje minimas Lietuvos geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas. Įdomu pažymėti, kad iki tol galiojusiam 1996 m. birželio 4 d. Lietuvos Respublikos geležinkelio transporto kodekse [13] Geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas apskritai nebuvo minimas. Visa tai rodo įstatymų leidėjo nuostata plėtoti norminį reguliavimą specialiosios drausminės atsakomybės srityje. Pažymėtina ir tai, kad naujajame Geležinkelių transporto kodekse kalbama apskritai apie visų geležinkelių transporto darbuotojų darbo drausmę. O

galiojantis Lietuvos geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas reglamentuoja tik įmonės „Lietuvos geležinkeliai“ darbuotojų drausminės atsakomybės ypatumus. Manytume, kad paminėtų statutų įtvirtinimas įstatymuose suteikia jiems pakankamai tvirtą tolesnio egzistavimo ir jų raidos perspektyvą.

Drausminės atsakomybės subjektai pagal Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose ir Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivuose statutų nuostatas yra laivo įgulos nariai. Tačiau pagal Vidaus vandenų transporto kodekso 18 straipsnio formuluotę galima teigti, kad subjektų ratas yra didesnis. Jame prie subjektų priskiriami ir kranto darbuotojai, kurie tiesiogiai aptarnauja vidaus vandenų transportą [9].

Tiek jūrų, tiek vidaus vandenų laivo įgulos nariai atsako už sąžiningą savo pareigų pagal pareigines instrukcijas vykdymą. Taip pat abu statutai numato baigtinį sąrašą atvejų, tarp jų ir už darbo drausmės pažeidimus, kai darbo sutartis su laivo įgulos nariu turi būti nutraukta.

Lyginant drausminių nuobaudų taikymo procedūras, tarp DK ir minimų statutų galima pastebėti esant vieną esminį skirtumą – šie statutai, kitaip nei DK, darbdaviui nepalieka pasirinkimo teisės – atleisti ar ne šiurkštų nusižengimą padariusį darbuotoją ar skirti jam kitą drausminę nuobaudą. Pavyzdžiui, Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statuto 235 punkte nustatyta, kad „darbo sutartis *turi būti* nutraukta ir laivo įgulos narys atleistas iš darbo, kai:“ [6] – ir toliau išvardijamas sąrašas atleidimo pagrindų, iš jų ir pažeidimai, kuriuos pagal jų esmę galima laikyti šiurkščiais. Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus

vandenų laivuose statute įtvirtinta taip pat imperatyvi norma – „darbo sutartis nutraukiama ir laivo įgulos narys *atleidžiamas* iš darbo“ [7]. O DK 136 straipsnio 3 dalyje, kurioje reglamentuojama atleidimo iš darbo, kaip drausminės nuobaudos, taikymas, numatoma, kad darbdavys *turi teisę* nutraukti darbo sutartį. Tokios sugriežtintos atsakomybės nustatymas, matyt, susijęs su tuo, kad tarnyba laivuose vyksta labai ypatingomis sąlygomis, didesnio pavojaus šaltinyje, nes neatsakingas, pažeidžiantis nustatytą darbo tvarką jūrininko ar vidaus vandenų laivo įgulos nario veiksmas gali sukelti grėsmę žmonių ar laivo saugumui, žmonių sveikatai ar gyvybei, taip pat žalą aplinkai.

Drausminės atsakomybės klausimai Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statute ir Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivuose statute reglamentuojami labai šykščiai. Juose pernelyg maža originalių, specialiajai drausminei atsakomybei būdingų teisės normų. Priešingybė jiems – Lietuvos geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas, kurį visa apimtimi galima priskirti prie specialiosios drausminės atsakomybės šaltinių.

Šis statutas taikomas ne visiems įmonės „Lietuvos geležinkeliai“ darbuotojams, o tik tiems, kurių neatsakingi veiksmai ar neveikimas gali sukelti šios įmonės darbo sutrikimus, susijusius su didelio masto avarijomis, jų sunkiais padariniais žmonėms ir gamtai, taip pat darbuotojams, kurių darbas tiesiogiai susijęs su traukinių eismu, keleivių aptarnavimu ir krovinių bei objektų saugumo užtikrinimu. Taigi statute neįvardijamas visų konkrečių darbuoto-

jų pareigybių sąrašas ir tik kai kuriuose jo punktuose paminimos konkrečios pareigybės (mašinistai, nenuimamų riedmenų vairuotojai, lokomotyvų mašinistų padėjėjai). Tokia padėtis apsunkina statuto taikymą, todėl statute ar jo lydimuosiuose teisės aktuose turėtų būti pateiktas konkretus pareigybių, kurioms jis taikomas, sąrašas.

Statute, be DK numatytų drausminių nuobaudų, nustatytos papildomos nuobaudų rūšys, kurios būdingos ir įmanomos pritaikyti tik geležinkelių transporto sistemoje susiklosčiusiems darbo santykiams. Pavyzdžiui:

- 1) mašinistams atimama teisė valdyti lokomotyvą, perkelti juos iki vienerių metų į žemesnes pareigas – mašinistų padėjėjais, šaltkalviais, garvežių kūrikai;
- 2) nenuimamų riedmenų vairuotojams ir lokomotyvų mašinistų padėjėjams atimami pažymėjimai, perkelti juos iki vienerių metų į darbą, nesusijusį su traukinių eismu.

Statutas išvardija ir pažeidimus, už kuriuos nustatytosios papildomos nuobaudos, išskyrus atleidimą iš pareigų. Tai:

- 1) vienkartinis šiurkštus drausmės pažeidimas, keliantis grėsmę eismo saugumui, žmonių gyvybei ar sveikatai;
- 2) už pasirodymą darbe neblaiviams, apsvaigusiems nuo narkotikų ar nuodingųjų medžiagų;
- 3) už keleivių vežimo bei aptarnavimo ir krovinių bei objektų saugumo taisyklių šiurkštų pažeidimą.

Taikant šias nuobaudas gali kilti neaiškumų, nes Statute neapibrėžiama šiurkštaus drausmės pažeidimo ir šiurkštaus ke-

leivių vežimo ir aptarnavimo bei krovinių ir objektų saugumo taisyklių pažeidimo sąvokų. Vertinant šias nuobaudas griežtumo požiūriu, vargu ar galima jas laikyti itin griežtomis. Net už pasirodymą darbe neblaiviems, apsvaigusiems nuo narkotikų ar nuodingųjų medžiagų lokomotyvų mašinistams, lokomotyvų mašinisto padėjėjams ir nenuimamųjų riedmenų vairuotojams pagal minėtas statuto nuostatas negresia atleidimas iš pareigų. O pagal DK 235 straipsnio 2 dalį tokie nusižengimai būtų priskiriami prie šiurkščių darbo pareigų pažeidimų, už kuriuos darbdavys turi teisę nutraukti darbo sutartį apie tai iš anksto neįspėjęs darbuotojo ir už vieną nusižengimo atvejį (DK 136 str. 3 d. 2 p.). Tokia statuto nuostata prieštarauja jo paskirčiai – nustatyti griežtesnį nei Darbo kodekse darbo ar tarnybos santykių reguliavimą.

Šiame statute, kaip ir DK, darbdaviui paliekama pasirinkimo teisė atleisti šiurkštų nusižengimą padariusį darbuotoją ar skirti kitą nuobaudą. Palyginti su minėtais Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose ir Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivuose statutais, tokia Lietuvos geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statuto nuostata yra švelnesnė, nors galimi drausminio nusižengimo padariniai taip pat gali būti labai sunkūs. Toks teisinio reguliavimo skirtingumas nėra pagrįstas, nes abi statutų reguliuojamos transporto rūšys – geležinkeliai ir laivai – yra labai specifinės ir reikia griežto reglamentavimo bei nustatyti sugriežtintą atsakomybę.

Vertinant minėtų statutų ir DK santykį, galima pastebėti, kad visi trys statutai, reguliuojantys pagal darbo sutartis dirbančių

darbuotojų darbo drausmę, yra glaudžiai susiję su DK. Jie papildo jo nuostatas, atsižvelgiant į ypatingą statutų reglamentuojamos veiklos pobūdį. Paprastai visuose šiuose statutuose, palyginti su DK, numatyta sugriežtinta drausminė atsakomybė už nustatytos darbo drausmės pažeidimus. Tai susiję su tuo, kad šiose ūko šakose darbuotojų nusižengimai daugeliu atvejų gali sukelti tiesioginę grėsmę žmonių saugumui, sveikatai bei gyvybei arba žalą aplinkai.

Prie specialiosios drausminės atsakomybės reikėtų priskirti dar vienos grupės darbuotojų drausminę atsakomybę – antstolių padėjėjų ir advokatų padėjėjų. Tokią išvadą galima daryti atsižvelgiant į šios atsakomybės specialius subjektus, specifinius drausminės valdžios subjektus (nuobaudas taiko specialus organas – antstolių garbės teismas, advokatų garbės teismas), įstatyme nustatytų drausminių nuobaudų rūšių ypatumus (pavyzdžiui, teisės vykdyti antstolio padėjėjo veiklą atėmimas, išbraukimas iš Lietuvos advokatų padėjėjų sąrašo), specifinę nuobaudų apskundimo tvarką (skundžiama Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos teismui). Visi šie asmenys dirba arba gali dirbti pagal darbo sutartis. Tai leidžia jų veiklą reglamentuojantys įstatymai [3]. Tiesa, neaišku, prie kokios darbo sutarties rūšies būtų galima priskirti tokią darbo sutartį. Manytume, kad ji pagal savo pobūdį priskirtina prie „kitų darbo sutarčių“ (DK 108 str. 1 d. 6 p., 117 str.). DK 117 straipsnio nuostatos leidžia tokių sutarčių ypatumus nustatyti kolektyvinėse sutartyse ir tų rūšių darbo sutartis reglamentuojančiuose norminiuose teisės aktuose. Savo esme tokia sutartis labiausiai

artima teisės literatūroje minimai mokymo sutarčiai [16, p. 393–394].

Panaši padėtis yra ir kandidatų į notarus (asesorius) atžvilgiu. Nors pagal Notariato įstatymą [4] su kandidatais į notarus (asesoriais) taip pat gali būti sudaroma darbo sutartis, tačiau jiems kol kas netaikomi šiame įstatyme įtvirtinti notarų drausminės atsakomybės ypatumai. Tačiau padėtis artimiausiu metu turėtų keistis. Seime svarstomas Vyriausybės pateiktas naujas Notariato įstatymo projektas [15], kurio 75 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad asesoriumi gali būti turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą ir pagal darbo sutartį dirbantis notaro biure asmuo, o 81 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad asesoriui, įtrauktam į asesorių sąrašą, Notarų garbės teismas *mutatis mutandis* taiko drausminę atsakomybę pagal šio įstatymo 21–23 straipsnių taisykles (su nedidelėmis išimtimis notarui taikoma drausminė atsakomybė), taip pat gali pasiūlyti notarui, kuris yra asesoriui suteikęs teisę notaro vardu atlikti notarius veiksmus, laikinai iki trijų mėnesių panaikinti įgaliojimą, ar pasiūlyti notarui, kurio biure dirba asesorius, tris mėnesius nesuteikti šiam asesoriui teisės notaro vardu atlikti notarinių veiksmų.

Išvados

Apibendrinus tai, kas atskleista, galima konstatuoti, kad specialiosios drausminės atsakomybės taikymo sritis nėra plati, ji po DK įsigaliojimo iš esmės liko nepakitusi.

Kai kurios pagrindinės specialiosios drausminės atsakomybės normos nustatytos ne įstatymuose, o poįstatyminiuose teisės aktuose (žinybiniuose statutuose). Tokia padėtis teisinėje valstybėje nepri-

imtina. Tiek teisės teorijos, tiek įstatymų leidybos praktikos požiūriu tam tikri prioritetiniai visuomenės dalykai turi būti reguliuojami tik įstatymais. Konstitucinis Teismas 1995 m. spalio 26 d. nutarime [17] yra konstatavęs, kad demokratinėje visuomenėje prioritetas teikiamas žmogui, todėl viskas, kas susiję su pagrindinėmis žmogaus teisėmis ir laisvėmis, turi būti reguliuojama įstatymais. Seimas negali įstatymu deleguoti Vyriausybei, juo labiau jai pavaldžiai institucijai, teisės reguliuoti santykius, susijusius su žmogaus teisėmis ir laisvėmis. Žmogaus teisės ir laisvės, jų turinys, apsaugos ir gynimo teisinės garantijos turi būti nustatomos įstatymų. Antraip gali būti pažeistas konstitucinis žmogaus teisių įstatyminės gynybos principas. Specialiai drausminei atsakomybei priskirtinos normos visų pirma turėtų būti įtvirtintos įstatymuose, o tik paskui jos gali būti detalizuotos kituose žemesnio rango teisės aktuose. Tik taip būtų įgyvendinta ir DK 4 straipsnio 1 dalies nuostata, jog darbo drausmės užtikrinimo pagrindus nustato darbo įstatymai. Atsižvelgiant į tai reikėtų sutvarkyti ir suderinti su DK galiojančias paminėtų straipsnyje statutų normas, iš esmės juos pertvarkyti į įstatymų rango teisės aktus. Iniciatyvą šiuo klausimu galėtų pareikšti ir už atitinkamas valstybinio valdymo sritis atsakingos ministerijos bei kitos suinteresuotos institucijos.

Pastaruoju metu pastebima tendencija plėsti specialiosios drausminės atsakomybės taikymo sritį, nustatant jos taikymą antstolių ir advokatų padėjėjams, kandidatams į notarus (asesoriams). Ateityje specialiosios drausminės atsakomybės taikymo sritis galėtų dar labiau plėstis,

nes pagal visuomeninį atliekamų funkcijų reikšmingumą, sunkių padarinių visuomenei ar aplinkai potencialumą yra likę

nemaža valstybės ūkio sričių, kur tokia atsakomybė galima (branduolinė energetika, civilinė aviacija ir kt.).

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 64-2569.
2. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas // Valstybės žinios. 1999, Nr. 66-2130.
3. Lietuvos Respublikos antstolių įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 53-2042;
4. Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymas // Valstybės žinios. 2004, Nr. 50-1632.
5. Lietuvos Respublikos notariato įstatymas // Valstybės žinios. 1992, Nr. 28 - 810.
6. Lietuvos geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas, patvirtintas Vyriausybės 1995 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 118 // Valstybės žinios. 1995, Nr. 10-225.
7. Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statutas, patvirtintas Susisiekimo ministerijos 1996 m. lapkričio 28d. įsakymu Nr. 364 // Valstybės žinios. 1996, Nr. 121-2858.
8. Tarnybos Lietuvos Respublikos vidaus vandenių laivuose statutas, patvirtintas Susisiekimo ministerijos 1998 m. sausio 15 d. įsakymu Nr.12 // Valstybės žinios. 1998, Nr. 12-283.
9. Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos“ // Valstybės žinios. 2003, Nr. 108-4814.
10. Lietuvos Respublikos vidaus vandenių transporto kodeksas // Valstybės žinios. 1996, Nr. 105-2393.
11. Lietuvos Respublikos prekybinės laivybos įstatymas // Valstybės žinios. 1996, Nr. 101-2300.
12. Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymas // Valstybės žinios. 2000, Nr. 75-2264; 2005, Nr. 31-974.
13. Lietuvos Respublikos geležinkelio transporto kodeksas // Valstybės žinios. 1996, Nr. 59-1402.
14. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksas // Valstybės žinios. 2004, Nr. 72-2487.
15. Lietuvos Respublikos vidaus vandenių transporto kodeksas // Valstybės žinios. 1996, Nr. 105-2393.
16. 2008 m. sausio 10 d. Notariato įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija), Nr. XP-2823 [interaktyvus] [Žiūrėta 2008-04-27]. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=313709&p_query=&p_tr2=>
17. Tiažkijus V. Darbo teisė: teorija ir praktika. Vilnius, 2005.
18. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1995 m. spalio 26 dienos nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ 10 straipsnio septintosios dalies nuostatos, taip pat dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 55 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 470 patvirtintos Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ įgyvendinimo tvarkos dalinio pakeitimo“ 1.2 punkto nuostatos, 2.1 punkto ir jo 1, 2 bei 3 papunkčių atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1995, Nr. 89-2007.

Įteikta 2008 m. gegužės 21 d.

Priimta publikuoti 2008 m. birželio 27 d.